

Nr 142.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard**, *angående inskränkning i rätten för ämbetsverk m. fl. att med frågor hänvända sig till folkvalda myndigheter i orterna och andra.*

Vårt land befinner sig för närvarande i en arbetslöshetsperiod, som tyvärr har nog så mörka skuggsidor att uppvisa. En sida av statsförvaltningen åter, som icke lider av arbetslöshet, är rikets statistik, vars produkter översvämma vårt land. Till kommunala förtroendemän och enskilda strömmar en störtflod av blankettryck, vilken icke längre kan få fortgå lika ohejdad som hittills. Från socialstyrelsen — f. d. kommerskollegii arbetsstatistiska avdelning — statistiska centralbyrån samt verkens och de kungl. kommissionernas, kommittéernas och sakkunnigas statistiska avdelningar och sekreteriat översändas jämlikt av Kungl. Maj:t utfärdade författningar frågeformulär ofta mycket omfångsrika och avhandlande alla möjliga och omöjliga spörsmål. I många fall är underlåtenhet att inom förelagd tid besvara frågeformulären belagd med bötesansvar. På senare tider har i alldeles särskilt hög grad landets kommunalnämnder och övriga kommunala tjänstemän fått sig ålagda uppgiftsskyldigheter avhandlande vitt skilda spörsmål och i en mängd, som om de riktigt ifyllas kräver lika mycket arbete, som den kommunala förvaltningen i övrigt. Det förefaller ofta som om myndigheterna vid upprättandet av sina frågeformulär icke satt sig in i vilket omfattande arbete, som kräves, om nämligen uppgifterna skola så uppgöras, att de få det värde som avses. Det torde emellertid inträffa mycket ofta, att dessa blanketter ifyllas endast på måfå och följaktligen sakna sin betydelse för det utredningsarbete, som de skola tjäna. Men det är icke bara de kommunala förtroendemännen som betungas med detta arbete. — Landets övriga tjänstemän åläggas uppgiftsskyldighet, liksom ock verk, bolag och inrättningar ävensom de enskilda medborgarna, och frågor framställas till besvarande om vilka man tycker, att

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 3 saml. 42 häft. (Nr 142.)

vederbörande kunde på ett enklare sätt inhämta upplysningar. Särskilt vill jag rekommendera åt det utskott, som får denna motion under sin behandling, att införskaffa ett exemplar av vardera av de frågeformulär med åtföljande skrivelser, som utsänts av den s. k. Jordkommissionen, för att utskottet må bilda sig en föreställning om det arbete, som här begäres av dem, som skola lämna svar på de framställda frågorna. Jag förutsätter inte, att utskottet skulle på samma sätt taga del av socialstyrelsens formulär, ty det toge för utskottet för lång tid. Att utöver de redan nämnda uppräknade alla de statens organ, riksförsäkringsanstalten, försäkringsinspektionen o. s. v. som utsända blankettryck torde här ej vara erforderligt. Det har nu till och med blivit så olidligt, detta överhopande av blankettryck att kommunalå organ börjat vända sig till riksdagens justitieombudsman med anhållan om hans medverkan för lindring härutinnan. Att statsverket för alla dessa blanketter uppgörande, utsändande och insamling samt bearbetning får hålla en hel stab av tjänstemän är tydligt och vad dessa kosta staten, liksom allt papper och tryck härför är summor, som om de läggas tillsammans säkerligen tala sitt tydliga språk. Att landets innebyggare känna en stark motvilja mot detta snart olidliga tryck under en alltför långt gående uppgiftsplikt är ett allbekant faktum. Det ser verkligen ut som om vi vore på väg att komma därhän, att varje medborgares steg här i landet skall registreras och hans enskilda förhållanden på regelbundet återkommande tider noga undersökas. Det är bekant att t. ex. enskilda bolag få avlöna särskilda tjänstemän för uppgifters ifyllande. Vi ha med andra ord råkat in under ett skrivaredöme, mot vilket det är på tiden att en kraftig reaktion gör sig gällande. Att uppnå förenklingar och besparingar även på detta område är av nöden. Att en hel del av de uppgifter, som avfordras, äro nödvändiga är jag den förste att erkänna, men blanketterna ha svällt ut till omfång och antal utöver vad nödigt är. — Särskilt torde t. ex. de uppgifter om allt tänkbart som avfordras t. ex. alla landets kommunalnämnder kunna fås på enklare sätt, och den enskildes uppgiftsplikt bör lättas i stället för att skärpas. — Som ett steg i riktning att få denna sak noggrannt undersökt och förenklad vill jag framhålla, att riksdagens egna revisorer borde om de medhinna söka att tränga djupare in i ämbetsverkens inre arbetsmetoder och på det område varom här är fråga taga del av de blanketter, som uppgöras och utsändas och undersöka, huruvida icke det statistiska material, som skall tjäna till ledning för utredningsarbetet, kan fås på enklare och billigare sätt, och dock mera tillförlitligt än vad nu sker, men saken torde dock ankomma på Kungl. Maj:t.

Till minskning av det överflödande statistiska trycket har Kungl. Maj:t i början av år 1920 tillsatt statistiksakkunniga med uppgift »att verkställa utredning angående minskning av utgifterna för den officiella statistiken samt angående frågan huruvida och i vilken utsträckning viss permanent kontroll, företrädesvis ur ekonomisk synpunkt över det statistiska arbetets bedrivande lämpligen borde anordnas.»

Detta må vara gott och väl, men det är ej nog. Man behöver framför allt minska det måttlösa frågandet och frågoformulären; och det är på tiden att åtgärder i detta syfte av Kungl. Maj:t vidtagas.

På grund av vad jag sålunda anført får jag vördsamt hemställa, att riksdagen måtte besluta

att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder till inskränkning i ämbetsverkens, de kungliga kommissionernas, kommittéernas och de sakkunnigas allt för vitt gående användning av rätten att med frågor och frågoformulär hänvända sig till de folkvalda myndigheterna i orterna och andra.

Stockholm den 26 januari 1921.

J. B. Johansson,
Fredrikslund.